

Tisztelt Professor úr!

Tisztelettel és sok szeretettel köszöntöm 90. születésnapja alkalmából. Más korszakban, de lényegét illetően ugyanarra a megtisztelő, de nem könnyű feladatra, a magyar humán gyógyszerhatóság vezetésére kaptam megbízást, amit Professor úr több mint húsz éven át látott el. Munkám kereteit – a közben bekövetkezett szervezeti és személyi változások ellenére is – máig meghatározza az a szervezeti modell és intézményi kultúra, melyet Professor úr bölcs előrelátással és szívós intézményszervezéssel megteremtett. Köszönet érte intézetünk valamennyi mai munkatársa nevében!

Számomra az is megadatott, hogy 1979-83 között munkatársa lehettem, s így személyesen is megismerhettem Professor urat. Eleganciája, közvetlensége, udvariassága, odafigyelése a kollégáira, köztük rám is, és nem utolsó sorban humorérzéke minden munkatársában mély nyomot hagyott, Professor úr igazi, a vezetéstudomány terminológiája szerint „leader” típusú vezető volt. Köszönöm a még ma is aktív és a régi OGYI munkatársak nevében!

Bayer professor úr már jóval az Országos Gyógyszerészeti Intézet 1962-ben történt megalapítása előtt, 1954-ben átvette az új gyógyszerkönyv (Ph. Hg. V.) szerkesztő bizottsága titkári teendőinek ellátását, majd 1956-ban a gyógyszerkönyv cikkelyeinek és vizsgálómódszereinek, valamint a Formulae Normales előírásainak kidolgozásához szükséges laboratórium vezetését. Jó szervezőkészsége és jól választott munkatársak révén rövid idő alatt egy kiegészítő kötetnyi munka (Ph. Hg. V. Addendum) jelent meg (1958), több új monográfiával és mérőmódszerrel. Később, már az OGYI főigazgatójaként, a Ph. Hg. VI. kiadásához az új vizsgálati és technológiai eljárások kipróbálásának irányítása mellett, a szerkesztő bizottság titkáráként, a teljes szerkesztési munka és a nyomdai korrektúra irányítása is Professor úr feladata volt. Nemzeti gyógyszerkönyvünk – a tudomány és technika fejlődését, a hagyományokat, sőt politikai integrációs törekvéseket is tükröző, egymásra épülő kiadásokkal – a magyar kultúra különösen értékes kincsét képezi, ezért köszönet Bayer professor úrnak a gyógyszerész szakma és tudományos közélet, és természetesen a mai, gyógyszerkönyv-szerkesztéssel foglalkozó kollégáim nevében!

Ha feltesszük a kérdést, melyek is azok a gyógy-

szerhatóság szervezése és irányítása szempontjából időtálló és ma is irányt mutató eredmények, melyek Bayer professor úr nevéhez fűződnek, és melyeket jelen köszöntő elején máig meghatározó és követendő szervezeti modellként és szervezeti kultúraként említettem, a teljesség igénye nélkül az alábbiak emelhetők ki:

1. Bayer professor úr *komplex gyógyszerhatóságot épített fel*, melynek tevékenysége a gyógyszerengedélyezésre, a gyógyszerellenőrzésre, a gyógyszergyártás helyszíni ellenőrzésére, a mellékhatás-figyelésre, a klinikai vizsgálatok, a gyógyszerismertetés irányítására, a gyógyszerészeti módszertani tevékenységekre, a gyógyszerész-szakfelügyelet irányítására, a gyógyszerkönyv és FoNo szerkesztésére egyaránt kiterjedt.
2. Bayer professor úr az Országos Gyógyszerészeti Intézet *feladatköreinek magas színvonalú ellátására* törekedett, s ennek érdekében szabályozta a törskönyvezés szakmai feltételeit, a minőségi követelmények, valamint a farmakológiai, klinikai-farmakológiai és klinikai követelmények rendszerbe foglalásával, pl. a biofarmáciai módszerek bevezetésével. Szigorú felvételi követelményekkel, továbbképzési rendszer működtetésével, és a tudományos munka támogatásával mindent megtett annak érdekében, hogy az Intézet országos feladatait az OGYI munkatársai magas színvonalon tudják ellátni.
3. Bayer professor úr az OGYI működését *nemzetközi kitekintéssel* irányította. Ezzel nemcsak az intézet nemzetközi elismertségét növelte, de a hazai gyógyszeripar lehetőségeinek bővítéséhez is hozzájárult. Ennek egyik példájaként 1976-ban, kezdeményezésére, hazánk csatlakozott az Európai Szabad Piaci Országok Gyógyszerfelügyeleti Egyezményéhez (EFTA-PIC), s az egyezményben foglaltak teljesítése érdekében megszervezte a GMP alapelveinek betartását ellenőrző inspektorátust. Különös figyelmet fordított a KGST országok együttműködésében fontos Compendium Medicamentorum szerkesztésére, hogy a gyógyszerminőség szabályozásában hazánk érdekei minél jobban érvényesüljenek. Vezetése alatt az OGYI bekapcsolódott a WHO Nemzetközi Gyógyszerkönyv szer-

kesztésébe is, az Intézetben WHO Együttműködési Központ alakult.

4. Bayer professzor úr szakmai pályafutása során végig különösen nagy hangsúlyt helyezett a *hazai és nemzetközi partnerekkel, ügyfelekkel* történő kapcsolattartásra, a szakmai tudományos életben szerepvállalásra, a *szakmai és hatósági kommunikációs csatornák kiépítésére*. Néhány példa:

- 1959-ben (tehát 36 évesen) az Egészségügyi Minisztérium kiküldetésében került sor első külföldi útjára: részt vehetett és előadást tarthatott a Lengyel Gyógyszerész Kongresszuson.
- 1961-ben New Yorkban került sor az Egységes Kábítószer-Egyezményt kidolgozó ENSZ-konferenciára. A magyar delegációnak bár nehezen, de sikerült elérnie, hogy a hazai máktermesztésre és mákszalma-termelésre ne terjesszék ki azokat a korlátozásokat, melyek az ópium-mák termesztésre és az ópiumtermelésre már érvényben voltak.
- 1967-1973 között az ENSZ Kábítószer-főosztályán, Genfben dolgozott. ENSZ tisztviselőként a fő feladata a kábítószer-visszaélésekkel kapcsolatos adatok feldolgozása és az ezekre vonatkozó dokumentumok szerkesztése volt. Emellett részt vett az 1971-ben elfogadott Pszichotróp Anyagokra vonatkozó Egyezmény kidolgozásában és az ENSZ főtitkárát képviselte különböző konferenciákon Thaiföldön, Szingapurban, Hong Kongban (1968), valamint Sierra Leonében, Libériában, Ghanában, Nigériában és Iránban (1972). ENSZ tisztviselői tevékenységét az ENSZ Kábítószer Bizottság titkáráként fejezte be.
- Kezdetől fogva fontos feladatokat vállalt a szakmai tudományos életben. Éveken át (1959-1967) volt az akkori egyetlen gyógyszerészeti tudományos egyesület, a szakszervezet *Gyógyszerész Szakcsoportjának* a főtitkára. Az átmeneti szüneteltetés után az *Acta Pharmaceutica Hungarica* folyóirat újraindításában a szerkesztőség titkárának feladatát látta el. *Végh Antal*, *Lázár Jenő* és *Nikolics Károly* együttműködésével ő folytatta azokat a tárgyalásokat, amelyek – a Magyarországi Gyógyszerész Egyesület feloszlásával megszűnt – magyar FIP-tagság helyreállításához vezettek. A Magyar Gyógyszerészeti Társaság életében is aktív szerepet játszott és több tisztséget is betöltött.

Részt vett és tisztségeket is vállalt több drogprevencióval foglalkozó szervezet munkájában.

- Az OGYI főigazgatójaként kezdeményezte a *Gyógyszerészeti és Gyógyszerterápiás Dokumentációs Szemle*, majd a KGST országok gyógyszerellenőrzési együttműködését elősegítő *Spectrum Pharmaceuticum* kiadását. Az Intézet az *OGYI Közlemények* rendszeres kiadásával tette közzé hivatalos döntéseit, minőségi előírásait.

5. Bayer professzor úr a *tudományos tevékenység* és oktatás területén is élen járt. A gyógyszerhatóság e kiegészítő tevékenységei egyrészt a hatósági munka színvonalára is visszahatnak, másrészt a gyógyszerhatóság szakmai tekintélyét is növelik. Tudományos közleményei évtizedeken át – munkakörének és kutatási témáinak megfelelően – elsősorban a (gyógy) növénykémia, a gyógyszeranalitika és a gyógyszerellenőrzés témakörébe tartoztak, a későbbiekben – ENSZ tisztviselői munkásságát követően – egyre több kábítószer-ellenőrzéssel és droggutatással foglalkozó közleménye jelent meg.

1970-ben az Orvostovábbképző Intézet (OTKI) Gyógyszerészeti Tanszéket létesített az Országos Gyógyszerészeti Intézetben, és ennek vezetésével az egészségügyi miniszter Bayer igazgató urat bízta meg, aki ekkor kapta professzori kinevezését is. Az Orvostovábbképző Intézet tanszékei közül a Gyógyszerészeti Tanszék szervezte a legtöbb tanfolyamot, melyek a gyógyszerészek továbbképzését és szakképzését szolgálták.

S végül, Bayer professzor úr bebizonyította, hogy van élet a gyógyszerhatóságon túl is: 1984. évi nyugdíjba vonulását követően is, idestova 30 éve rendületlenül tovább dolgozik. Az ENSZ Kábítószer Bizottságában és a WHO számára 1999-ig rendszeresen végzett szakértői tevékenységet. Akadémiai doktori diszertációját 1986-ban védte meg. Kábítószerellenőrzés és droggutatás témakörben több könyvet is megjelentetett, „A kábítószer”, „A drogok történelme” és „Drogok és emberek – múlt, jelen, jövő” címen. Számos egyéb, pl. gyógyszerésztörténeti tárgyú közleménye is megjelent, többek között e lap hasábjain is.

További munkájához – melyet a fentiek alapján joggal feltételezhetek – jó egészséget kívánok volt intézete munkatársai nevében is,

Köszeginé Szalai Hilda